

להתפתחותם של טקטיקה ואמון-גייסות, אטומיים

קלה לפני ההתפוצצות נצטוו האנשים להביט בכיוון הפוך, למען יימנעו מסינוור-זמני ע"י התפוצצות הראשית, דבר אשר עלול היה להפריע בעדם מלר-אות את "שאר-המחזה". עם התקרב המטוס אל מטרתו נשמע מרמקולים מנין השניות. אח"כ — הפצצה שוגרה! לאחר הבהק המסנור של אור-לבן, שפרץ עם ההתפוצצות, נצטוו האנשים: "סובו!" מעל לקרקע המדבר השתרע כדור-אש מבהיק, שעה שעל פני הקרקע עצמם תימר והתפשט ענן-אבק למרחק של קילומטרים על קילומטרים, לכל הכיוונים. תוך הסתכלותם של הצופים החלה האדמה רועדת. היה זה "גל-ההדף, אשר עבר מתחתם בהתפשטו מן המרכז. ה"עמוד" האטומי התחיל "רוחח", בצבעי כחול וארגמן. לאחר זאת בה הקול — חביטה אדירה, אשר דחפה לאחור את ראשיהם של החיילים המת-בוננים. כעבור מספר שניות עלה הענן הענקי לגובה של כ-6 אלף מטרים, ואח"כ — כ-10—9 אלפים מ'. שם אחזו בו רוחות עזות והחלו גוררות אותו לעבר ההרים. למשך שעות נוספות, הוסיף הענן לרתוח בשלל-צבעים דמיוני.

הליקופטר של חיל-הצבא המריא מעמדות-התצ-פית אל אזור-הפיצוץ, ואתו מכשירי אומדן ובדיקה. צוות-בדיקה קרקעיים עלו, עם מכשיריהם, על כלי-רכב וזינקו לקראת מרכז ההתפוצצות, כשהם בוחנים ורושמים תוך תנועתם זו את מידת הרדיאקטיביות. תוך שעה קלה נמצאו כל אנשי-הצבא על גבי כלי-רכב, בדרכם אל האזור בו התפוצצה הפצצה.

כ-3,5 קילומטרים לפני הגיעם אל מרכז האיזור שהותקף, החלו רואים את תוצאותיה הנוראות של ההתפוצצות. "לו היו מצויים בניינים באותו איזור — היו נהרסים". קרוב יותר אל "אפס-הקרקע" (המ-קום, שנמצא ישירות מתחת לנקודת-ההתפוצצות שבאזור) ניתנה הרשות לחיילים לבחון את כלי-הרכב ושאר הצידה, אשר הושארו שם מקודם תחת מחפה. בהללו ניפרים היו סימני צריבה, ואולם הנזק היה "מתון בלבד"; "הם עוד היו ניתנים לשימוש". הגם שצוין כי "שום יצור-אנוש, לו היה נמצא על פני השטח, לא היה מסוגל להשאר בחיים תוך השניות הראשונות האחדות שלאחר ההתפוצצות" — הרי כבשים אשר הושמו, בטרם ההתפוצצות, מתחת לפני-השטח, בשוחות, או ב"תיבות-שדה" מעליו, נמצאו עתה חיות ולא נגרם להן נזק. מסקנת הדו"ח הצבאי היתה: "פירוש הדבר, כי חייל שנמצא במצב דומה היה בטוח אף הוא בפני פגיעה".

בתכנית אימונו של הצבא האמריקאי לשנת 1952 מתבלטת יותר ויותר הפעלתם-הטקטית של כלי-זין אטומיים. לפי הודעתו של גנרל מרק קלרק, ראש "כוחות-השדה של הצבא", הוכללה ההפעלה הטקטית של קליעים-אטומיים בכל השלבים של אימון הג-ייסות; "כל אנשי-הצבא, מן הרובאי-הפרט ועד למ-טות ארמיות-פועלות, מתחילים לקבל הסברה והד-רכה לטקטיקה התוקפנית וההגנתית של אורח-המל-חמה האטומי". לויט. גנ. קניטנברגר, מנהל התימ-רונים לתרגיל "ברדת-השלג", הודיע כי "בפעם הראשונה בתולדות הצבא וחיל-האוויר של ארה"ב בוימה הפעלת כלי-נשק אטומיים טקטיים תוך מהלך התימרונים עד אל דרג הדיביזיה (אך לא למטה ממנה). כפי שמצינת עתונות-הצבא האמריקאית, הרי הגייסות שעמדו לקחת חלק בתרגיל "ברדת-השלג", בינואר ופברואר 1952, צריכים היו להגשים את השימוש הטקטי-בפועל באותה ידיעה שנרכשה בעת המבחנים האטומיים שנערכו בשלבי 1951 בס-ביבת "סלע-המדבר" ("דזרט-רוק") שבמדינת נבאדה. לפי דברי הגנרל קריטנברגר הנ"ל: "התרגיל "ברדת-השלג" נועד להיות ההזדמנות הראשונה שבה "פצצה-אטומית" מבוימת תשפיע על מהלך מבצעהם של גייסות-הקרקע בתוך תמרון-אימונים משותף של הצבא ושל חיל-האוויר. על חשבונן של יחידות ייזקפו או הישגים או אבידות תוך מבצעהם, בהתאם לפער ל-המשוערת של ההתפוצצויות שתבוימנה. האומ-דנים הללו ייקבעו ע"י צוותי-שופטים שאומנו במ-ייוחד לכך".

* *

לנוכח מגמה זו באימון גייסותיהם של ארה"ב השנה — רב במיוחד הענין שבתאור ההזדמנות ל"היכרות-אישית" עם התפוצצות-אטומית, אשר ניתנה למבחר אנשי הצבא האמריקאי. בסוף נובמבר 1951, ליד "סלע-המדבר" שבמדינת נבאדה, הוצגה התפוצצות "מוקטנת"; חזו בה יחידות של גייסות, מומחים טכניים לרוב, ו-250 משקיפים מיוחדים מטעם הצבא.

אולם מאז התפרסמו ידיעות על התפוצצויות אדירות יותר, אשר למעלה מ-5000 אנשי צבא היו עדים להן, ולהלן — קטעים מתיאורן. הצופים הוצבו במרחק של כ-11,5 ק"מ ממקום פיצוצה של הפצצה. מעמדותיהם, שהוכשרו במיוחד לכך, ראו הם את התקרבות המטוס אל השטח המ-רוחק מהם במדבר — ואך בקושי גרָאָה להם. שעה

(בענין חישובים אלה — ראה ב"מערכות" חוב' ס"רס"ז, ברשימה: "החייל בשוחה — והפצצה האטומית").

הדיר"ח של הצבא ציין, שהחיילים בתרגיל "סלע-המדבר" — נוכחו בכך כי פצצה-אטומית יכולה אמנם להיות בעלת השפעה-של-ממש מרובה מאוד במלחמת-הקרקע — אולם ערכם של אנשי חיל-הרגלים לא השתנה". ובסיימו: — "אנשי-רגלים, שאומנו כיאות, יכולים להשאר בחיים לאחר הדף-אטומי — ועדיין להיות מוכשרים למילוי משימתם".

החיילים שנמצאו בתפקיד-התבוננות זה "נוכחו כי שוחת-שועל היתה מאפשרת להם בטחון-מפגיעה במרחק כה קצר ממרכז ההתפוצצות, שלא יאומן כלל; כי הרדיו-אקטיביות איננה בגדר סכנה כל-כוללת; וכי אין מגיעה לכך שגייסות-קרקע ישתמשו בשטח כבר דקות מעטות לאחר ההתפוצצות".

* *

בתרגיל שתואר כאן השתתף, בין השאר, כגוף-צבא שלם, גם "צוות-קרב גדודי מוגבר" אחד. בעלון-הוראות, שחולק למשתתפים, צוינו שלושת סוגי השפעת הפצצה: הדף, חום, והקרנה. לגבי ההדף צוין, כי גל-האוויר שבמקום-ההתבוננות ידמה לפרץ-רוח פתאומי חזק — אך לא למעלה מזה; הרעש ידמה לקול רעם רם. אשר לבהקת-האור — יידרשו כולם להשקיף אל העבר ההפוך, לעומת מקום ההתפוצצות, ולהמתין שלוש שניות לאחריה, בטרם יביטו אל כדור-האש. העוברים על הוראה זו, עלולים להפסיד כושר ראייתם למשך כמה דקות. אשר לחום — אנשים רגישים אפשר ויחשו בגל של אוויר חם; אחרים לא ירגישו בכך כלל. לגייסות שבעמדות-התצפית לא תהיה צפויה סכנה מהקרנה. "מורי-דרך" מאומנים יקדימו את הגייסות שעה שהללו ינורו עו קרוב יותר למקום ההתפוצצות — ולא יניחו לאף אחד מאנשי-הצבא להכנס לכל שטח אשר יתכן ותהיה נשקפת בו סכנה מהקרנה-נמשכת.

* *

גילוי אחר של שילוב ה"גורם האטומי" באימון הגייסות — אם גם בלי הפעלתה-למעשה של פצצה — אך תוך בקשת צורות טקטיות חדשות — ניתן בנובמבר 1951 בתימוני ההסתערות-אלי-חוף האמפיבית הגדולה של דיביזית צבא-הצי ("מארינס") השניה של ארה"ב. הפעם הופעל אורח

אחר של התקרבות סירות-הסער אל החוף בו נצטווה לעלות הדיביזיה. תחת מערך-חזיתי של סירות — הנעות, ברוחים, זו בצד זו — היו עתה סירות-הסער מזנקות בטורים עורפיים, ארוכים אך מעטים. אמנם, היה בדבר כדי לגרוע ממחצה הראשון של ההסתערות-על-החוף — אולם מפקדי "צבא-הצי" קיוו כי ע"י כך ישיגו לאנשיהם מידה רבה יותר של בטחון בפני התפוצצות אטומית תת-מימית. וזו הסיבה להנהגת נהג-קבע-טקטי חדש. בכל זאת, היתה ההנחה התיאורטית כי 7% מן הכוחות המסתערים אבדו בטרם הגיע הגל הראשון אל חופי-העליה. כי לפי הנחה זו, פצצה אטומית מתפוצצת-בים (אשר אורה ה"מבויס" האיר את דמויות אניות-הפלישה, הממתינות הרחק מחוף) הכחידה כ-1500 איש מ-20,000 הגייסות שנועדו לעליה-בחוף. אשר לבזק המשוער שנגרם לאניות — סירבה מפקדת צי-המלחמה, שניצחה על הפעולה-המשולבת כולה, לגלות את דעתה. צדדים אחרים של תרגיל רב-היקף זה כללו התגוננות שיירות-הפלישה בפני הצוללות והמטוסים, הקמת "ראש-חוף", גישור על-פני תעלות-תחבורה גדולות, וחציית-סער (בעזרת סירות-סער, דוברות וכ"ר) של נהרות.

* *

עוד בחינה נוספת אחת של ה"תכונה האטומית" הזאת נתגלתה בהודעתה של מפקדת צבא ארה"ב באירופה, כי נערכים בקביעות קורסים, שבועיים אורכם, לאימונם של אנשים שנבחרו ל"התגורר" בננות בפני מלחמה אטומית, ביאולוגית וכימית. תשובה-בכתב, לשאלה שהוצגה ע"י העתונאים בפני מפקדה זו בענין האפשרות שיופעלו כלי-זין אטומיים טקטיים נגד גייסותיה, אמרה: "מוסכם ומקובל הוא, כי מעצמה המסוגלת לעשות מלחמה נגד ארה"ב — מצויה ברשותה הפצצה האטומית. ופצצה זו ניתנת להשתמש בה באורח טקטי, כשם שניתן להשתמש בה באורח אסטרטגי".

* *

במשך החדשים המעטים, מאז חוברה סקירה זו, עוד גבר קצב התכונה האטומית-הטקטית. התפוצצויות בשיתוף גייסות — הפכו קבע (ואף זכו לשידור בטלביזיה...). "צבא-הצי" לארה"ב שיתף בכך, צות-גדוד מוגבר" משלו. נבנתה נושאת-מטוסים הבריטית המחושבת לפי צרכי האבטחה בפני הפצצה-אטומית. אכן — קדמה...